

Krig eller fred ^{HA} eller noe midt ^{20/10} imellom? ⁻⁹⁴

Et innlegg i en lokalavis nylig fremsetter igjen misforståelsen om at den norske kapitulasjon i Trondheim 10. juni 1940 bare gjaldt norske styrker i Norge. Ordlyden er klar: Alle norske styrker legger våpnene ned og tar dem ikke opp igjen så lenge krigen varer. Nygaardsvold-forsvarere som professor Skodvin og hans disipler har forsøkt å legge det ut annerledes – siden. Men tekst og tolkning er klar nok.

Dessuten fantes 10. juni 1940 ingen norske styrker utenfor Norge andre enn to norske MTB-er, under britisk kommando. I London var det en norsk militærmisjon, men det er ingen stab og heller ikke noen avdeling.

Norge som nasjon gikk ut av krigen med våpen 10. juni 1940. Da regjeringen i en proklamasjon 7. juni sier at kampen vil fortsette utenfor Norge, er det en politisk, ikke noen militær erklæring.

General Ruge ga ikke selv æresord på ikke å kjempe videre, men oppfordret offiserene til å gi æresord. Forskjellig gjennomført, ikke konsekvent. Men ingen som ga æresord på ikke å kjempe mot tyskerne, er blitt tiltalt for pliktforsømmelse, unnfalighet eller landssvik. Tross æresordet dro mange til England eller til Sverige for å melde seg til tjeneste. Nå er det ikke tillatt å gi æresord.

Tilbake står det store spørsmål: Var Norge i krig fra 10. juni 1940 til 8. mai 1945? Var Norge krigførende? «Frivillige» under britisk kommando. Vi var ikke alliert med de allierte. Det slår bl.a. utenriksminister Koht fast. Hans skepsis, forsiktig sagt, overfor England som dro oss med i krigen, var en medvirkende årsak til at han ble skiftet ut med Trygve Lie. Nygaardsvold sa at det var få ting han hadde angret så mye på. Norge inngikk en avtale med England om kommando- og forsyningsforhold.

De norske styrker stod under britisk kommando. Til slutt stod selv Hjemmestyrkene og svensketropene under overkommandoen i Washington. Det var blitt truffet en norsk-britisk-russisk-amerikansk avtale om hvordan besettelsen av et frigjort Norge skulle skje, bl.a. om russernes forhold til norske styrker i Finnmark.

Det ble utnevnt distriktskom-

mandosjefer i Norge. Men landet ble delt i fem militærsoner med britiske sonesjefer. Overgivelsen skjedde til en alliert militærmisjon, ikke til kronprins Olav, som da var blitt norsk forsvarssjef. Stormaktene så ikke på Norge som krigførende etter kapitulasjonen i Trondheim 1. juni 1940. Norge hadde ikke krav på tysk krigsbytte. General Ruge måtte skrive til Washington for at vi skulle få overta mausestasjoner til den norske hæren.

Nygaardsvoldregjeringen (de andre partiene var ikke stort likere) ble ikke trukket til ansvar. Riksrett hadde vært en politisk umulighet. Det er seierherren som skriver historien.

Men lærte vi noe av det?

Anton Olstad Oblt.

108007